

**საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს**

**სკოპინგის დასკვნა**

**N4**

**9.02.2022**

**საქმიანობის დასახელება:** სასარგებლო წიაღისეულის (81 766 ტონა თიხა-თაბაშირის (გაჯი)) ღია კარიერული წესით მოპოვება;

**საქმიანობის განმახორციელებელი და მისამართი:** შპს „გინუ“, ქ. რუსთავი, შოთა რუსთაველის ქუჩა, კორპ. 32;

**საქმიანობის განხორციელების ადგილი:** გარდაბნის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ახალი სამგორი;

**სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი:** შპს „გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების საგანმანათლებლო და საკონსულტაციო ცენტრი-ეკომეტრი“;

**განაცხადის შემოსვლის თარიღი:** 25.11.2021;

**ძირითადი საპროექტო მონაცემები:**

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „გინუს“ მიერ წარმოდგენილია გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარე ტერიტორიაზე სასარგებლო წიაღისეულის (81 766 ტონა თიხა-თაბაშირის (გაჯი)) მოპოვების სკოპინგის ანგარიში.

გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარედ სასარგებლო წიაღისეულის 81 766 ტონა თიხა-თაბაშირის (გაჯი) მოპოვებაზე 2018 წლის 23 ოქტომბერს გაცემულია სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომლის შესაბამისად, სასარგებლო წიაღისეულის ლიცენზიის მფლობელი ვალდებულია უზრუნველყოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლით დადგენილი სკოპინგის პროცედურის გავლა.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „გინუს“ მიერ დაგეგმილია თიხა-თაბაშირის (გაჯი) ღია კარიერული წესით მოპოვება. სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტოს (შემდგომში - სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტო) მიერ გაცემული ლიცენზიის შესაბამისად, გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარე ტერიტორიაზე, თიხა-თაბაშირის (გაჯი) მოპოვების მიზნით კომპანია (შპს „გინუ“) ფლობს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიას (ბრძანება № 30/ს; 14/01/2019 წ) 6 უბანზე. თიხა-თაბაშირის (გაჯი) მოპოვების ჯამური მოცულობაა - 81 766 ტონა (ექვსივე უბანზე ერთად), რომლის ლიცენზიის მოქმედების ვადაა - 10 წელი. კარიერის საშუალო წლიური წარმადობა იქნება - 8 176,6 ტონა, ხოლო დღიური წარმადობა 29,2 ტ/დღ (8 176,6 : 280 (სამუშაო დღე)). სასარგებლო წიაღისეულის საშუალო სიმძლავრედ მიღებულია - 0,5 მ.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია პროექტის განხორციელების ალტერნატიული ვარიანტები. მათ შორის, მოცემულია არაქმედების, წიაღისეულის მოპოვების ტერიტორიის და ტექნოლოგიური ალტერნატივების ანალიზი. საქმიანობის განხორციელების ადგილის ალტერნატივებიდან სხვა ტერიტორიის შერჩევა არ ჩაითვალა მიზანშეწონილად, ვინაიდან, ბუნებრივი რესურსების მარაგები რაიონში მცირე რაოდენობითაა წარმოდგენილი, ხოლო გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარედ (ექვს უბანზე) შპს „გინუსზე“ სსიპ „მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტოს“ მიერ გაცემულია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების

ლიცენზია. სალიცენზიო ობიექტის უპირატესობებიდან, აღსანიშნავია: ობიექტთან მისასვლელი გზების არსებობა; წიაღისეულის ტრანსპორტირება არ განხორციელდება დასახლებული პუნქტის გავლით, რითაც თავიდან იქნება აცილებული ტრანსპორტის გადაადგილებით გამოწვეული ხმაური და ამტვერება; შერჩეული ტერიტორია ხე-მცენარეებისგან თავისუფალია; სიახლოვეს არ არსებობს ზედაპირული წყლის ობიექტი; სალიცენზიო ტერიტორია ახლოსაა გაჯის საწარმოსთან. **ადგილმდებარეობის ალტერნატივების ანალიზის ქვეთავში მითითებულია, რომ მოსახლეობა დაშორებულია 2,5-3 კმ მანძილით, ამასთან სკოპინგის ანგარიშიდან დგინდება რომ ექვსივე სალიცენზიო უბნიდან მოსახლეობამდე მანძილები განსხვავებულია, რაც საჭიროებს დაზუსტებას.** სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ვინიდან სასარგებლო წიაღისეულის საშუალო სიმძლავრე 0.5 მეტრია, წიაღისეულის ობიექტის დამუშავების მეთოდად განისაზღვრა ღია კარიერული წესი, რომლის ფარგლებში წიაღისეულის მოპოვება იწარმოებს ბულდოზერითა და ექსკავატორით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ლიცენზირებული ობიექტი (თიხა-თაბაშირის (გაჯი) გამოვლინება) მდებარეობს გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარე ტერიტორიაზე. საპროექტო ტერიტორია განეკუთვნება მდ. მტკვრის აუზს, ლიცენზიით დაწესებული სამთო მინაკუთვნი წარმოდგენილია 6 უბნად და მათი საერთო ფართობი შეადგენს - 204 415 მ<sup>2</sup>-ს. საპროექტო უბნებიდან I (ს/კ 81.13.17.239), II (ს/კ 81.13.17.265; 81.13.17.236)), III (ს/კ - 81.13.17.119; 81.13.17.120;) და IV (ს/კ 81.13.17.122; 81.13.17.123; 81.13.17.231) წარმოდგენს კერძო, ხოლო V, VI სახელმწიფო საკუთრებას. სკოპინგის ანგარიშს თან ახლავს მესაკუთრეებისგან მოპოვებული თანხმობების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების სირთულის მიხედვით ობიექტის ტერიტორია მიეკუთვნება I (მარტივი) კატეგორიას. VI უბნიდან 90 მეტრში გადის მაგისტრალური გაზსადენი, ხოლო, V და VI უბნებიდან 480 მეტრში ბაქო-სუფსის მილსადენი. საპროექტო ტერიტორიიდან, კერძოდ I უბნიდან მანძილი უახლოეს მოსახლემდე შეადგენს 800 მ-ს, II უბნიდან- 700 მ-ს, III უბნიდან- 650 მ-ს, IV უბნიდან- 600 მ-ს, V უბნიდან- 1300 მ-ს, ხოლო VI უბნიდან- 2500 მ-ს.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, სამთო მინაკუთვნი ძლიერ დეგრადირებული და ტექნოგენურად სახეცვლილია, არ არის განაშენიანებული და არ გამოიყენება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით. სალიცენზიო ობიექტის უმეტესი ნაწილი დაფარულია ბალახის საფარით და წარმოდგენილი არ არის ხე-მცენარეები. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამთო მინაკუთვნის ჰიდროგეოლოგიური პირობები ღია კარიერული წესით დამუშავებისთვის ხელსაყრელია. სალიცენზიო ტერიტორიაზე გრუნტის წყლების მოდინება არ შეინიშნება. სანიაღვრე წყლების დრენირება გათვალისწინებულია ფერდობების დახრის მიმართულებით, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში მოეწყობა თხრილი წყალარინებისთვის. მუშა საფეხურზე სანიაღვრე წყლის შესაძლო დაგროვების შემთხვევაში საფეხურის ზედაპირს მიეცემა მცირე დახრა, წყლის თვითდინებითი გადინებისთვის.

სკოპინგის ანგარიშს თან ახლავს საბადოს დამუშავების გეგმა. დამუშავების გეგმაში მოცემულია საბადოს შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის სალიცენზიო ობიექტზე მოპოვების ტექნოლოგია, ტერიტორიაზე არსებული ბიოლოგიური გარემოს შესახებ ინფორმაცია, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, ჰიდროლოგიური პირობები, მადნის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლები. სკოპინგის ანგარიშს თან ახლავს, ასევე საბადოს რეკულტივაციის პროექტი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საბადოს დამუშავება (ექსპლუატაცია უბანზე) იწარმოებს ღია კარიერული წესით, ერთ საფეხურად, რომლის გახსნა განხორციელდება ტრანშეით. ტრანშეის გაყვანა მოხდება მინაკუთვან კონტურთან (სხვადასხვა მხარეს) და წარმოდგენილი იქნება, როგორც საფეხურებზე მიყვანილი გზის გაგრძელება. გადასახსნელი ქანების დამუშავება მოხდება ბულდოზერით და ექსკავატორით. მოპოვებული ნედლეული სამთო მინაკუთვიდან გაჯის საწარმომდე გადაიზიდება 12 მ<sup>3</sup> ტევადობის ავტოთვიტმცლელის საშუალებით. დღის განმავლობაში შესრულდება 3-4 სატრანსპორტო ოპერაცია.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საბადოს დამუშავება და შემდგომი რეკულტივაცია განხორციელდება თანმიმდევრულად, უბნების მიხედვით. პირველი უბნის ტერიტორიიდან მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა და ფუჭი ქანები განთავსდება მე-2 უბანზე, რომელიც გამოყენებული იქნება პირველი უბნის ტერიტორიის აღდგენისთვის. მე-2 უბნის დამუშავების ეტაპზე მოხსნილი ნიადაგი და გრუნტი განთავსდება პირველ (რეკულტივირებულ) უბანზე და გამოყენებული იქნება მე-2 უბნის აღსადგენად. მე-2 უბნის რეკულტივაციის შემდეგ, მოხდება მე-3 უბნის გადახსნა და მოხსნილი ფენა დასაწყობდება მე-2 უბანზე. აღნიშნული პრინციპით განხორციელდება დანარჩენი უბნების დამუშავება და რეკულტივაცია. რეკულტივაციის გეგმის მიხედვით, თავდაპირველად მოხდება ტერიტორიის ფუჭი ქანებით, ხოლო შემდეგ ნიადაგის ნაყოფიერი ფენით შევსება. ნაყოფიერი ფენის შეტანის შემდეგ გათვალისწინებულია ბალახის დათესვა.

სალიცენზიო ობიექტზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის სიმძლავრედ განსაზღვრულია 5 სმ (0,05 მ). სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია თითოეულ ნაკვეთზე მოსახსნელი ნაყოფიერი ფენის მოცულობის შესახებ, რომელთა ჯამი - 10 180,75 მ<sup>3</sup>-ს შეადგენს.

ლიცენზირებული ობიექტის ექსპლუატაცია უბანზე არსებობს გრუნტიანი გზა და ახალი გზების მშენებლობა გათვალისწინებული არ არის. საბადოს დამუშავების პროცესში გამოყენებული ტექნიკის განთავსებისთვის სპეციალური მოედნის მოწყობა გათვალისწინებული არ არის. საპროექტო ტერიტორიაზე იგეგმება ვაგონის ტიპის სათავსო ოთახის ან ფარდულის მოწყობა, ტექნიკური პერსონალისთვის და მუშებისთვის. დადგენილია სველი წერტილის მოწყობა საასენიზაციო ორმოს სახით. **დაზუსტებას საჭიროებს საასენიზაციო ორმოები და სათავსო ოთახი სალიცენზიო ობიექტის რომელ უბანზე იქნება განთავსებული.**

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია საქმიანობის განხორციელების რაიონის გარემოს ფონური მდგომარეობის ზოგადი აღწერა, ასევე ზოგად ინფორმაცია გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების სახეების შესახებ და ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება გარემოზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის.

საპროექტო ტერიტორია ბიომრავალფეროვნების, მათ შორის ფლორისტული და ფაუნისტური კუთხით არ გამოირჩევა. საპროექტო ტერიტორიის მდებარეობიდან გამომდინარე ლიცენზირებული ტერიტორია ცხოველთა სახეობებისთვის მნიშვნელოვან საარსებო გარემოს არ წარმოადგენს.

საბადოს დამუშავების ეტაპზე გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება დაკავშირებული იქნება ხმაურის გავრცელებასთან, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან. ხმაურის გავრცელებისა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ძირითადი წყაროებია სატრანსპორტო საშუალებები, რომლითაც მოხდება უშუალოდ კარიერის დამუშავება და ტრანსპორტირება. ხმაურის გავრცელების გაანგარიშების შედეგების მიხედვით, სამთო მინაკუთვიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე ხმაურის გავრცელების დონის

მნიშვნელობები: I უბანი - 38 დბ; II უბანი - 40 დბ; III უბანი - 41 დბ; IV უბანი - 42 დბ; V უბანი - 30 დბ; VI უბანი - 13 დბ. სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების იდენტიფიცირებული წყაროებიდან ემისიების გაანგარიშების შესახებ ინფორმაცია.

საქმიანობის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეებიდან აღსანიშნავია, ასევე ნიადაგის/გრუნტის დაბინძურება, ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, რომელთან დაკავშირებითაც მნიშვნელოვანია სათანადო გარემოსდაცვითი ღონისძიებების დაგეგმვა-განხორციელება.

რეგიონში დაგეგმილი ანალოგიური ტიპის მოპოვებითი სამუშაოების გათვალისწინებით, გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს კუმულაციური ზემოქმედების შეფასების შესახებ ინფორმაცია, საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე და ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში, ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ფეისბუქ გვერდზე და ცენტრის ვებგვერდზე, ამასთან, ინფორმაცია გაეგზავნა ცენტრის გამომწერებს ელ. ფოსტის მეშვეობით. ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 20 დეკემბერს, 15:00 საათზე, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ახალი სამგორის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის და სოფ. ახალი სამგორის ადმინისტრაციული ერთეულის, შპს „გინუს“, საკონსულტაციო ორგანიზაციის წარმომადგენლები და დაინტერესებული ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე შენიშვნები პროექტთან დაკავშირებით არ დაფიქსირებულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით სამინისტროში წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად, მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება. სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

**გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:**

1. გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი

ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

**3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**

#### **4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის (ექვსივე უბნის) დეტალური აღწერა (საკადასტრო კოდები, ფართობები, Shp ფაილები, GPS კოორდინატები, გარემო პირობები);
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის: არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ტერიტორიის შერჩევის ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივის აღწერა/ანალიზი;
- ლიცენზიით გამოყოფილი, წიაღისეულის მოპოვების უბნებიდან უახლოეს მოსახლეობამდე დაშორებების მანძილის შესახებ ინფორმაცია, რუკაზე მითითებით;
- საპროექტო ობიექტის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზების შესახებ;
- პროექტის დამხმარე ინფრასტრუქტურის/ნაგებობების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია წიაღისეულის მოპოვების ტექნოლოგიური ციკლის და ტექნოლოგიური სქემის შესახებ, შესაბამისი თანმიმდევრობით (საბადოს დამუშავების გეგმის შესაბამისად);
- ინფორმაცია კარიერის სამუშაოების ეტაპობრივი პროცესის შესახებ;
- ინფორმაცია წიაღისეულის მოპოვების/საბადოს დამუშავების შერჩეული მეთოდის/ტექნოლოგიის შესახებ. მათ შორის, წარმოდგენილი უნდა იქნეს შერჩეული მეთოდის გარემოსდაცვითი და ტექნიკური უპირატესობების დასაბუთება;
- წიაღისეულის მოპოვების გეგმა-გრაფიკი, სადაც მათ შორის განსაზღვრული იქნება სამუშაო დღის ხანგრძლივობა;
- კარიერის საშუალო წლიური და დღიური წარმადობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საბადოზე არსებული მარაგების შესახებ;
- ინფორმაცია საქმიანობის განხორციელების პროცესში გამოყენებული ტექნიკისა და მოწყობილობების შესახებ. ამასთან, დაზუსტებული ინფორმაცია კარიერის დამუშავების ეტაპზე გათვალისწინებული ტექნიკის განთავსების მოედნების შესახებ;
- მადნის ტრანსპორტირების შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის: ტრანსპორტირების სქემის, სამომხრად მარშრუტების (რუკაზე ჩვენებით),

ტრანსპორტირების პირობების, სატრანსპორტო ოპერაციების რაოდენობის, ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკის და ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული გზების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;

- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების სქემის და გეგმა-გრაფიკის შესახებ მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- რეკულტივაციის პროექტით გათვალისწინებული სარეკულტივაციო სამუშაოების და რეკულტივაციის მონიტორინგის დანერგვის შესაძლებლობის შესახებ ინფორმაცია. მათ შორის, ინფორმაცია სამთო გამონამუშევრების ეტაპობრივი რეკულტივაციის პროცესის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია მცენარეული და ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოების შესახებ. ამასთან: მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოცულობის და მისი დასაწყობების პირობების შესახებ ინფორმაცია (GPS კოორდინატების მითითებით);
- ინფორმაცია ფუჭი ქანების მოცულობისა და ფუჭი ქანების მართვის შესახებ (განთავსების ადგილის GPS კოორდინატების მითითებით );
- ინფორმაცია საბადოს დამუშავების ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენებისა და მათი მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო უბნების სამოვრად გამოყენების შესახებ;
- ინფორმაცია სალიცენზიო ფართობებზე მიწის ნაკვეთების საკუთრების ან/და მისი გამოყენების უფლების შესახებ. ამასთან, ინფორმაცია სალიცენზიო უბნებზე არსებული ნაკვეთების სტატუსის შესახებ;
- საქმიანობის პროცესში დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- ინფორმაცია წიაღის მოპოვების პროცესში, ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების შესახებ. მათ შორის, ინფორმაცია ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხის შესახებ;
- ინფორმაცია ობიექტზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ. მათ შორის ინფორმაცია სალიცენზიო ფართობებზე წყალსარინი არხების მოწყობის შესახებ.

#### **4.1 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:**

- საპროექტო უბნის გეოლოგიურ აგებულება;
- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერა;
- რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);

- სალიცენზიო ფართობებზე ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები;
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები.

**5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:**

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, მათ შორის: მოსალოდნელი ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა;
- გარემოს სხვადასხვა კომპონენტზე ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისა და ტრანსპორტირების ეტაპზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, გრუნტის ხარისხზე და ბუნებრივ ლანდშაფტზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ. მათ შორის, ინფორმაცია საშიში გეოდინამიკური პროცესების შესაძლო განვითარების და საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი, პრევენციული ღონისძიებების გატარების, ასევე მონიტორინგის საკითხების შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ბიოლოგიურ გარემოზე. მათ შორის: სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე და მცენარეებზე (არსებობის შემთხვევაში განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს „წითელ ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე), მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე/შერბილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- ზემოქმედების შეფასება საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ საძოვრებზე, პირუტყვის ძოვების პროცესზე. ამასთან, წარმოდგენილი იქნეს სათანადო/ქმედითი შემარბილებელი და საკომპენსაციო ღონისძიებები, მათ შორის მოცემული იყოს საძოვარი ტერიტორიის შეზღუდვის შესახებ სოფლის მოსახლეობის ინფორმირების და მათი პოზიციების ამსახველი ინფორმაცია;

- მადნის ტრანსპორტირებით მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების შეფასება და ტრანსპორტირების შედეგად გამოწვეული ზემოქმედების შემცირების მიზნით განსაზღვრული შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ. პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;
- ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში ამ საქმიანობის დაწყებამდე არსებული გარემოს მდგომარეობის აღდგენის საშუალებების შესახებ;
- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე, ასევე განსაზღვრული იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი სავარაუდო ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია (გზშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი/ები, რათა გამოირიცხოს როგორც შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები);
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით, შემარბილებელი ღონისძიების განსაზღვრით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში (მათ შორის, მოსამზადებელი სამუშაოების, საბადოს დამუშავებისა და მადნის ტრანსპორტირების დროს) განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის მეთოდის, მონიტორინგის სიხშირისა და სხვ მითითებით);
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.



## 6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების გარდა, თანდართული დოკუმენტით (საბადოს დამუშავების პროექტი) იგეგმება დამატებითი ინფრასტრუქტურების მოწყობა. გზშ-ს ანგარიშში დეტალურად უნდა იყოს წარმოდგენილი ინფორმაცია ყველა დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტის განთავსების და ფუნქციონირების შესახებ;
- წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში, არ არის ინფორმაცია სალიცენზიო უბნებზე სამუშაოების პროცესში უცნობი არქეოლოგიური ობიექტის გამოვლენის ალბათობის შესახებ, შესაბამისად არ არის შეფასებული მათი სავარაუდო დაზიანების რისკები. გზშ-ის მომზადების პროცესში უნდა განხორციელდეს საპროექტო ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევა და შესაბამისი დასკვნის მოსამზადებლად, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოში წარდგენილი უნდა იყოს „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-14 ( პ.3,4) მუხლის თანახმად გათვალისწინებული დოკუმენტაცია კვლევის შედეგების შესახებ. **ხოლო სააგენტოსთან შესაბამისი კომინუკაციის, შეთანხმების (ასეთის რასეგობის შემთხვევაში) ამსახველი ინფორმაცია/დოკუმენტაცია თან უნდა დაერთოს გზშ-ის ანგარიშს;**
- ინვაზიური სახეობის გარემოში მოხვედრის პრევენციის მიზნით წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია რეკულტივაციის ფარგლებში ტერიტორიაზე დასათესი ბალახის სახეობის შესახებ. ამასთან, მიზანშეწონილია შეირჩეს რეგიონისთვის დამახასიათებელი მცენარეული საფარი;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის და შემდგომი რეკულტივაციისას გამოწვეული ეკოსისტემური პროცესების რღვევის რისკების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრა;
- გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმაში გათვალისწინებული იქნეს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის კონტროლი ტერიტორიის საზღვარსა და უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან კვარტალში ერთხელ;
- გზშ-ის ანგარიშში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობისა და სკოპინგის დასკვნის მოთხოვნების შესაბამისად. გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული საკითხის შესახებ შესაბამისი ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად შედგენილ საბადოს დამუშავების გეგმას (მათ შორის, რეკულტივაციის პროექტს);
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის №274 დადგენილების დანართი №2-ის (ცხოველების ჯილეხთან ბრძოლის პროფილაქტიკურ-საკარანტინო წესი) მე-12 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნების, სკოპინგის დასკვნაში გამოკვეთილი პრობლემური საკითხების გათვალისწინებით;

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით).

#### დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „გინუს“ მიერ წარმოდგენილ, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარე ტერიტორიაზე სასარგებლო წიაღისეულის (81 766 ტონა თიხა-თაბაშირის (გაჯი)) ღია კარიერული წესით მოპოვების პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციისა და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.